

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

.....

ป่าซางเป็นเมืองเก่าชุมชนเก่าแก่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ส่วนที่ตั้งของอำเภอป่าซางนั้นตั้งอยู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำทา กับแม่น้ำปิง ก่อนที่จะตั้งเป็นอำเภอป่าซางนั้น บ้านป่าซางเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ในอดีตเมื่อครั้งสมัยพระยาวชิรปราการ (เจ้ากาวิละ) ทรงขับไล่พม่าออกจากแผ่นดินล้านนาได้แล้ว เป็นยุคของการ "เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง" ทรงรวบรวมสะสมไพร่พลไว้ที่ป่าซาง โดยใช้ชื่อว่า **เวียงเวฬุคาม** ลักษณะเวียงเวฬุคามตั้งอยู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำกวังด้านทิศตะวันตก มีแนวกำแพงเมืองลักษณะในรูปเกือกม้าหรือรูปครึ่งวงเดือน คูน้ำที่ล้อมรอบเวียงเวฬุคามนั้นใช้น้ำไหลเข้าจากน้ำแม่ทา โดยมีฝายกั้นที่หน้าธนาคารออมสิน ปัจจุบัน น้ำไหลรอบคูเมืองไปออกที่ข้างป่าช้าป่าซางปัจจุบัน ลักษณะกำแพงเมืองเวฬุคามกว้างประมาณ ๑ เมตร และมีป้อมยามรักษาการณ์ตลอดแนวกำแพงเมืองระยะห่างประมาณ ๑๐๐ เมตร ปัจจุบันซากกำแพงเมืองเวฬุคามยังมองซากอยู่เป็นช่วง ๆ ยาวกว่า ๑.๕ กิโลเมตร

ที่ตั้งและอาณาเขต

ลักษณะที่ตั้ง สำนักงานเทศบาลตำบลป่าซาง อาคารสำนักงานเลขที่ ๖๖๖ ถนนลำพูน-ลี้ หมู่ที่ ๑ ตำบลป่าซางอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีพื้นที่ ๑๒.๑๖๘ ตร.กม. ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดลำพูน ห่างจากจังหวัดลำพูนประมาณ ๑๑ กิโลเมตร

มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนที่ทำการอำเภอป่าซาง(เดิม) พากตะวันตก ริมแม่น้ำปิงฝั่งใต้ เลียบแม่น้ำปิง ฝั่งใต้ เลียบแม่น้ำปิงไปทางทิศตะวันออกถึงหลักเขตที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำปิงฝั่งใต้ และริมแม่น้ำกวังฝั่งใต้ บรรจบกันระยะทาง ๑ กิโลเมตร จากหลักเขตที่ ๒ เลียบริมแม่น้ำกวัง ฝั่งใต้ ไปทางทิศตะวันออกผ่านสะพานสบทา ถึงหลักเขตที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำกวัง ฝั่งใต้และริมแม่น้ำทา ฝั่งตะวันตกบรรจบกันระยะทางประมาณ ๐.๖ กิโลเมตร ทิศตะวันออกจากหลักเขตที่ ๓ เลียบริมแม่น้ำทา ฝั่งตะวันตกไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำทา ฝั่งตะวันตก และปากลำเหมื่อนน้ำคีน

ฝั่งใต้บรรจบกันระยะทางประมาณ ๕.๐ กิโลเมตรทิศใต้จากหลักเขตที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ ตามแนวขนานกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๖ ท่าลี่-ลำพูน ถึงหลักเขตที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ริมลำเหมื่อนน้ำคำ ฝั่งเหนือ ระยะทางประมาณ ๐.๕ กิโลเมตร จากหลักเขตที่ ๕ เลียบริมลำเหมื่อนน้ำคำฝั่งเหนือ และลำเหมื่อนน้ำใสฝั่งตะวันออกไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ ๖ ซึ่งตั้งอยู่ริมลำเหมื่อนน้ำใส ฝั่งตะวันออก ตรงที่บรรจบถนนประชาอุทิศ พากเหนือ ระยะทางประมาณ ๓.๙ กิโลเมตร ทิศตะวันตกจากหลักเขตที่ ๖ เลียบลำเหมื่อนน้ำใสฝั่งตะวันตก

ออกไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ ๗ ติดแม่น้ำปิง ระยะทางประมาณ ๒.๒ กิโลเมตร จากหลักเขตที่ ๗ เลียบลำน้ำปิงไปตามสภาพแม่น้ำ จนบรรจบหลักเขตที่ ๑ ระยะทางประมาณ ๒.๘ กิโลเมตร

ในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลป่าซาง มีพื้นที่จำนวน ๒ ตำบล จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ได้แก่

ตำบลป่าซาง มีทั้งหมด ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าซาง บ้านล้อม บ้านฉางข้าวน้อยเหนือ บ้านฉางข้าวน้อยใต้ และ บ้านหนองหอย

ตำบลปากบ่อง มีทั้งหมด ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสบทา บ้านท่าต้นจิว บ้านปากบ่อง บ้านหนองสลิก และ บ้านหนองผำ

และมีวัดจำนวน ๑๑ วัด ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่บริหารจัดการเทศบาลตำบลป่าซาง ได้แก่

ลำดับที่	ชื่อวัด	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล
๑	วัดบ้านก้อง	บ้านสบทา	๑	ตำบลปากบ่อง
		บ้านปากบ่อง	๕	
๒	วัดท่าต้นจิว	บ้านท่าต้นจิว	๒	ตำบลปากบ่อง
๓	วัดหนองสลิก	บ้านหนองสลิก	๓	ตำบลปากบ่อง
๔	วัดหนองผำ	บ้านหนองผำ	๔	ตำบลปากบ่อง
๕	วัดป่าซางงาม	บ้านป่าซาง	๑	ตำบลป่าซาง
๖	วัดอินทชิน			
๗	วันพาศิษ			
๘	วัดบ้านล้อม	บ้านล้อม	๒	ตำบลป่าซาง
๙	วัดฉางข้าวน้อยเหนือ	บ้านฉางข้าวน้อยเหนือ	๓	ตำบลป่าซาง
๑๐	วัดฉางข้าวน้อยใต้	บ้านฉางข้าวน้อยใต้	๔	ตำบลป่าซาง
๑๑	วัดหนองหอย	บ้านหนองหอย	๕	ตำบลป่าซาง

วัดบ้านก้อง ตำบลปากบ่อง

วัดบ้านก้อง ตั้งอยู่เลขที่ ๔๑๗ บ้านก้อง ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๗๙ ตารางวา น.ส. ๓ เลขที่ ๕๐๐ อาณาเขต ทิศเหนือจดโรงเรียนวัดบ้านก้อง ทิศใต้จดถนนสายสบทา - ท่าลี่ ทิศตะวันออก จดซอยปากบ่องซอย ๑ ทิศตะวันตก จดซอยปากบ่อง ซอย ๓ มีที่ธรณีสงฆ์จำนวน ๑ แปลง เนื้อที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๓๕ ตารางวา น.ส. ๓ ก เลขที่ ๕๕๔ อาคารเสนาสนะประกอบด้วย วิหาร ศาลาการเปรียญ และหอพระไตรปิฎก ศิลปะล้านนา สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๐๐ ปุชนิยวัตถุมิ พระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ศิลปะสุโขทัย พระพุทธรูปสิงห์ ๑ เจดีย์ ซึ่งวัดบ้านก้องนี้ สร้างเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๗๕ โดยมีสาธุเจ้าอาวาสเป็นประธานพร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร ศรัทธาสาธุชนทั้งหลายในละแวกนั้นร่วมกันสร้างขึ้น ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพ นับถือ ประชาชนให้การสักการบูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านก้อง อันสำคัญยิ่ง

วัดท่าตันจี้ว์ ตำบลปากบ่อง

วัดท่าตันจี้ว์ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ ตามประวัติวัดแจ้งว่า เดิมหมู่บ้านนี้มีน้ำปิงไหลผ่านแบ่งเขตแดนระหว่างจังหวัดลำพูน กับจังหวัดเชียงใหม่ตรงบริเวณท่าน้ำในจังหวัดลำพูน บริเวณหมู่บ้านนี้มีต้นนุ่น (ทางเหนือเรียกว่าต้นจี้ว์) ขนาดใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง ต่อมานานปีเข้าน้ำได้เซาะตลิ่งของลำน้ำปิง ต้นจี้ว์ดังกล่าว จึงได้ถูกน้ำกัดเซาะพัดพาไป และเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่หมู่บ้านและวัดจึงได้ตั้งนามวัดนี้ว่า "วัดท่าตันจี้ว์" วัดนี้เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๒ ด้วยกำลังกาย และกำลังทรัพย์ของชาวบ้านในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียงได้ช่วยกันบูรณะ ปฏิสังขรณ์ก่อสร้างที่ละเล็กละน้อยตลอดมา ชาวบ้านเรียกว่า วัดท่าตันจี้ว์ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๗ และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนให้การสักการะ บูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านท่าตันจี้ว์ อันสำคัญยิ่ง

วัดธรรมสังเวช (หนองสลิก) ตำบลปากบ่อง

วัดธรรมสังเวช (หนองสลิก) ตั้งอยู่บ้านหนองสลิก ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ ๗ ไร่ ๒ งาน ๖๙ ตารางวา สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ เสนาสนะ ประกอบด้วย อุโบสถ ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์ ปูชนียวัตถุ มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย เจดีย์ทรงล้านนาไทย และตู้พระไตรปิฎก สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ตามประวัติวัดแจ้งว่า เดิมเป็นวัดเก่าแก่รกร้างมานาน ต่อมาได้ทำการปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ โดยมีครูบาชฎิยะวงศ์ เจ้าอาวาสวัดป่าเตี๋ยง มาเป็นประธานบูรณะสร้างขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๗ และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนให้การสักการะ บูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านหนองสลิก อันสำคัญยิ่ง

วัดหนองผำ ตำบลปากบ่อง

วัดหนองผำสร้าง ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๐ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๒ ภายในวัดมีอาคารเสนาสนะประกอบด้วยอุโบสถ วิหาร กุฏิสงฆ์ หอระฆัง และโรงครัว ปุชนิยมวัดนี้มีพระพุทธรูปพระประธาน และเจดีย์ และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนบ้านหนองผำให้การสักการบูชา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านหนองผำ อันสำคัญยิ่ง

วัดป่าซางงาม ตำบลป่าซาง

วัดป่าซางงาม สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ตามประวัติวัดแจ้งว่า สร้างประมาณ พ.ศ. ๒๓๘๐ เดิมเป็นวัดร้างมาก่อน ต่อมาครูบานันทา ธุดงค์มาจากเมืองยอง หรือสิบสองปันนา เป็นผู้ทำการบูรณะก่อสร้างขึ้น สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ ๓ ไร่ ๓๔ ตารางวา เสนาสนะประกอบด้วย วิหาร ศาลาการเปรียญ หอไตร พิพิธภัณฑ์ ภูมิสงฆ์ หอระฆัง ปุชนิยวัตถุ มีพระพุทธรูปสมเด็จพระศรีวิบูลภาวิลประทานหล่อด้วยโลหะศิลปะสุโขทัยผสมเชียงแสน ชาวบ้านเรียกว่าพระเจ้าวัดน้อย พระพุทธรูปมงคลสารการ ปางประทานพรธรรมสน์ สร้างด้วยไม้สักจารึกเป็นอักษรล้านนาติดแผ่นไม้สักปิดทอง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๖ เป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนให้การสักการะ บูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านป่าซาง อันสำคัญยิ่ง

วัดอินทขิน ตำบลป่าซาง

อินทขิล ตามคำอธิบายในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานว่า “เสาหลัก หรือประตู หน้าเมือง, เสาเมือง, เสาเขื่อน” สำหรับเสาเมืองป่าซางปัจจุบันตั้งอยู่บริเวณวัดอินทขิล หมู่ที่ ๑ ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน เมื่อประมาณ ๒๒๓ ปีมาแล้ว พระยาภาววิละทรงสะสมไพร่พลที่บ้านวังสะแกง (กิ่งอำเภอเวียงหนองล่องในปัจจุบัน) ได้ประมาณเดือนหนึ่ง เมื่อถึงวันอาทิตย์ เดือนเกี๋ยง แรม ๘ ค่ำ ยามก่อนนงาย ทรงยกพลเข้ามาตั้งยังเวฬุคาม คือ “เวียงป่าซาง” ทรงสร้างหอหึ่ง ประตูเวียง ค่าย หอนอน และวัดประจำเวียงป่าซาง คือวัดอินทขิล ถือว่าเป็นวัดสะดือเมืองเวียงป่าซาง พระเจ้าภาววิละทรงได้สะสมกำลังพลอยู่เวียงป่าซางนานถึง ๑๔ ปี ๘ เดือน ๒๐ วัน ก่อนยกพลออกจากเวียงป่าซางเข้าสู่นครเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๙ ประชาชนส่วนมากสืบเชื้อสายมาจากชาวไทยยองและได้มีการทำบุญบูชาเสาอินทขิลเป็นประจำทุกปี และเป็นประเพณีท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา

วัดพานิช ตำบลป่าซาง

วัดพานิชสิทธิการาม สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๓ โดยชาวบ้านป่าซาง ซึ่งมีนายจาย ัญญ้อย เป็นหัวหน้าพร้อมด้วยคณะ ๘ คน ได้ซื้อที่ดิน และจัดตั้งที่พักสงฆ์ขึ้น โดยนิมนต์ ครูบานู ฒมมวุฒิ มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก และได้รับการตั้งชื่อจากเจ้าคณะมณฑลพายัพว่า วัดพานิชสิทธิการาม ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ และได้เป็นสถานที่สำคัญของชุมชน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนให้การสักการะ บูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านป่าซาง

วัดบ้านล้อง ตำบลป่าซาง

วัดบ้านล้อง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๒๓๕ ตามประวัติวัดแจ้งว่า เริ่มก่อสร้างประมาณ พ.ศ. ๒๒๓๙ เดิมเป็นที่วัดร้างเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่น้อยนานาชนิด ต่อมาได้มีพระภิกษุรูปหนึ่งชื่อพระบุญ มาจากวัดบ้านก้องซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๓ กิโลเมตร มาเป็นประธานพร้อมด้วยศรัทธาญาติโยมประมาณ ๒๐ หลังคาเรือน ช่วยกันพัฒนาสร้างขึ้นเป็นวัด ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๗ และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่เป็นที่เคารพนับถือประชาชนให้การสักการบูชา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านล้อง อันสำคัญยิ่ง

วัดฉวางข้าวน้อยเหนือ ตำบลป่าซาง

วัดฉวางข้าวน้อยเหนือ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ตามประวัติวัดแจ้งว่าสร้างประมาณ พ.ศ. ๒๓๗๑ โดยมีครูบากุณฑลา ครูบาปิ่นตา พร้อมด้วยศรัทธาช่วยกันสร้างวัด ได้ขนานนามว่า วัดสันข้าวน้อย ที่ได้นามว่าเช่นนี้เพราะสมัยนั้นเจ้าผู้ครองเมืองหริภุญชัยนามว่าเจ้ามหาสารบดีราชภูธร บวร ได้มาตั้งฉางเก็บข้าวในหมู่บ้าน ได้สร้างฉางเล็กๆ จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านและวัดในนามดังกล่าว ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นฉางข้าวน้อยเหนือ เนื่องจากมีชื่อวัดฉวางข้าวน้อย ๒ แห่ง ชาวบ้านเรียกว่า วัดบ้านหลวง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ทางวัดได้จัดตั้ง สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์กองทุนการศึกษา และสวัสดิการโดยใช้ชื่อว่า "พุทธวงศ์ธาดานิธิ" และโรงเรียนสอนภาษาพื้นเมือง ขึ้นในบริเวณวัด และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนให้การสักการบูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชนบ้านฉางข้าวน้อยเหนือ อันสำคัญยิ่ง

วัดฉางข้าวน้อยใต้ ตำบลป่าซาง

วัดฉางข้าวน้อยใต้ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๕๒ บ้านฉางข้าวน้อยใต้ ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ ๔ ไร่ ๔๒ ตารางวา เสนาสนะประกอบด้วย วิหาร อุโบสถ ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์ ปุชนิยวัตถุมิ พระประธานเป็นพระพุทธรูปสร้างด้วยอิฐถือปูน พระพุทธรูปทองเหลือง พระพุทธรูปไม้สัก และเจดีย์วัดฉางข้าวน้อยใต้ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๐ ตามประวัติวัดแจ้งว่าเริ่มก่อสร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๕๐ โดยครูบาคันธา เรวจจ ถิ่นกำเนิดเดิม อยู่ที่สิบสองปันนาท่านได้ถูกภัยธรรมชาติคุกคาม จึงได้ชักชวนญาติโยมของท่านหนีลงมาจนถึงที่ตั้งวัดปัจจุบัน เห็นว่าเป็นที่เหมาะสมสร้างวัด จึงได้ชวนศรัทธาชาย-หญิง ช่วยกันสร้างวัดขึ้น และให้ชื่อว่า วัดสันเข้าน้อย ที่ให้ชื่อว่าวัดสันเข้าน้อย ก็เพราะว่าสมัยนั้นเจ้าครองเมืองหริภุญชัย คือ เจ้า ภารดี ภูธรบวร ได้มาตั้งฉางเก็บข้าวไว้ในหมู่บ้านโดยสร้างเป็นหลังเล็ก ๆ (น้อย) จึงตั้งชื่อบ้านและวัดว่า สันเข้าน้อย ต่อมากลายเป็นฉางข้าวน้อย จึงเรียกกันว่า วัดฉางข้าวน้อยใต้ และเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาถือได้ว่า เป็นโบราณสถานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ เป็นที่เคารพนับถือ ประชาชนให้การสักการะ บูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในชุมชน บ้านฉางข้าวน้อยใต้อันสำคัญยิ่ง

วัดหนองหอย ตำบลป่าซาง

ประวัติวัดหนองหอย ต.ป่าซาง อ.ป่าซาง อ.ลำพูน ประวัติวัดและบ้านหนองหอย ตั้งแรก แต่เดิมตามคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่เล่าให้ฟังว่า เมื่อสมัยแต่นั้น ได้มีทุ่งหนองน้ำกว้างใหญ่และลึกมาก เป็นที่อยู่อาศัยของหอยปูปลานานาชนิด ส่วนหอยมีอยู่มากมายหลายชนิด และได้มีหอยโข่งตัวใหญ่ที่สุดอยู่ในหนองน้ำแห่งนี้ มีต้นไม้ไผ่ ไม้ซาง ต้นแขม ต้นหญ้า และต้นไม้นานาชนิดขึ้น รายรอบบริเวณหนองแห่งนี้ ในหน้าฤดูที่มีน้ำหลากจะมีน้ำในหนองมากขนาดวัว ควาย ช้าง ลงไปดื่มไม่เห็นหลังเลย สมัยแต่ก่อนนั้นก็ทำไร่ทำนา กัน ข้าว กล้า ไร่นาก็อุดมสมบูรณ์มาก พอกาลเวลาผ่านไปนานๆมา หนองแห่งนี้ก็ตื้นเขินและถูกทับถมเป็นที่สวน เอาปลูกต้นลำไยหมดแล้ว ส่วนหนองน้ำที่อยู่หน้าวัด เดียวนี้ไม่มีหนองแล้ว กลายเป็นสวนลำไยไปหมด และมีตำนานเล่าสืบๆกันมาที่วัดหนองหอยนั้นแต่ก่อนบริเวณที่จะมาสร้างเป็นวัด ที่ตรงนี้มีต้นที่สันที่ดอนมีไม้ไผ่ ไม้ซาง และไม้นานาชนิดขึ้นเต็มไปหมดและมีต้นไซรใหญ่อยู่สองต้น มีร่มเงา ที่กว้างใหญ่ร่มรื่นดี ในสมัยนั้นก็ให้มีเจ้านายฝ่ายเหนือมาเป็นเกล้าศรัทธาพร้อมด้วยคณะติดตามมาพัฒนาที่สันดอนตรงนี้มาสร้างวัดแล้วก็ได้ตั้งชื่อวัดว่า "วัดศรีดอนชัย" ส่วนเกล้าศรัทธาอุปถัมภ์มีรายนามดังต่อไปนี้

๑. เจ้าน้อยโตน เจ้าหญิงคำซ้อน เชื้อเจ็ดตน ณ ลำพูน
๒. เจ้าน้อยวัง เจ้าหญิงจามคำ ณ ลำพูน
๓. เจ้าน้อยชายไชยลังกา เจ้าหญิงขันคำ ลังการ์พินธุ์ ณ ลำพูน
๔. พ่ออุ้ยดวง แม่หลวงฝุ่น วังชื่อยอง
๕. พ่อหนานคำ (ซ่ง) แม่นาย วังชื่อยอง

ติดตามไปด้วยลูกน้องหลายๆคนมาจากบ้านเวียงยอง และได้นิมนต์พระภิกษุด้วยหนึ่งรูป มีนามว่าพระบุญยืน มาจากวัดพระยืนและท่านก็ได้มาสร้างกุฏิหนึ่งหลังพร้อมกับสร้างศาลาและวิหาร และท่านก็ได้จำพรรษาอยู่ที่วัดนี้ได้หลายพรรษา ต่อมาท่านก็ได้ลาสิกขาออกมากองเรือนมีครอบครัว ในสมัยนั้นหมู่บ้านหนองหอย มีไม่ถึงยี่สิบหลัง ต่อจากนั้นมาก็ได้มีการแต่งตั้งเจ้าอาวาสคนใหม่ คือท่านครูบานันทชัย และท่านก็ได้มาเป็นผู้สร้างวัด สืบต่อไปตามตำนานเล่าว่าวัดศรีดอนชัยนั้นสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๓๐๑ จนถึง พ.ศ.๒๓๘๔ ก็ได้มาเปลี่ยนชื่อวัดใหม่ ชื่อว่า วัดหนองหอย ให้มันสมกับตั้งประวัติมีหนองหอยอย่างเดิม ต่อมาวัดหนองหอยก็ได้พระราชทาน วิสุคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ.๒๓๓๐ การบริหารและการปกครองมีเจ้าอาวาสดังนี้

- รูปที่ ๑ ท่านครูบานันทชัย มาอยู่ พ.ศ.๒๓๘๔ ถึง พ.ศ.๒๔๐๙ ท่านก็มรณภาพ
รูปที่ ๒ ท่านครูบาปัญญา มาอยู่ พ.ศ.๒๔๐๙ ถึง พ.ศ.๒๔๒๘ ท่านก็มรณภาพ
รูปที่ ๓ ท่านครูบาอุปละ มาอยู่ พ.ศ. ๒๔๒๘ ถึง พ.ศ.๒๔๔๕ ท่านก็มรณภาพ
รูปที่ ๔ ท่านครูบากุญ คันระวังโส มาอยู่ พ.ศ.๒๔๔๘ ถึง พ.ศ.๒๕๒๙
ท่านก็มรณภาพ ท่านครูบากุญท่านได้มรณภาพเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๙ รวมอายุได้ ๘๓ ปี พรรษา ๖๓

ต่อมาก็ได้ มีการแต่งตั้งเจ้าอาวาสรูปใหม่คือ ท่านพระครูไพฑูลย์(วรวัตรวิบูลย์) มาเป็นเจ้าอาวาส จนถึงปัจจุบันนี้ ต่อมา ท่านพระครูวรวัตรวิบูลย์ พร้อมด้วยคณะศรัทธาบ้านหนองหอยก็ได้มี มติประชุมกันจัดงานประเพณีสงกรานต์ อธิษฐานครุบาทั้งหลายที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นประจำทุกปี ซึ่งปีนี้ก็จัดเป็นปีที่สี่แล้วและจะจัดพิธีสงกรานต์ทุกๆปี ตลอดไป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลป่าซางได้ไปศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้
ในตำบลได้แก่ วัดป่าซางงาม และวัดหนองหอย
โดยเด็กได้ทำกิจกรรมเก็บขยะโดยรอบโบราณสถานวัด ครูได้ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ

แหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่บริหารจัดการเทศบาลตำบลป่าซาง ได้แก่
ห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลป่าซาง
และห้องสมุดโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลป่าซาง

แหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่บริหารจัดการเทศบาลตำบลป่าซาง ได้แก่
การทำผ้ามัดย้อม หมู่ที่ ๒ บ้านล่อง ตำบลป่าซาง

ข้อมูลเบื้องต้นประชาชนชาวบ้าน

ประชาชนชาวบ้าน นางดวงพรรณ หอยแก้ว
ที่อยู่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๒ บ้านล่อง
 ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง
 จังหวัดลำพูน
เบอร์โทร ๐๘๔-๓๖๙๑๗๗๔

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การมัดย้อม เป็นการมัด ผูก เย็บ หีบ หรือเป็นการ “กันสี” ในส่วนใดส่วนหนึ่งของผ้าที่ผู้ย้อมไม่ต้องการให้เกิดสีที่จะย้อมในครั้งนั้นๆ โดยใช้วัสดุต่างๆ เช่น เหยียด เชือกปอ เชือกฟาง ไม้หีบ ด้ายหรือถุงพลาสติกมาเป็นวัสดุช่วยในการกันสี ร่วมกับการม้วน พับ จับจีบ ขยำ หรือเย็บผ้า ซึ่งจะให้ผลลัพธ์ของลายที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลวิธีในการออกแบบ สี การมัดผ้า และการผสมผสานเทคนิคต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันของผู้ย้อม โดยเรียกว่าการสร้างลวดลาย ด้วยกรรมวิธีนี้ว่า “ผ้ามัดย้อม”

ในเขตพื้นที่ตำบลป่าซาง มีการทำผ้ามัดย้อมเป็นอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งจะมีการทำเพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน หรือส่งจำหน่ายไปยังกลุ่มลูกค้าตามสั่ง ลวดลายที่มัดก็จะเป็นรูปแบบของแต่ละบ้าน เป็นการสร้างรายได้อีกทางของคนในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ในการทำผ้ามัดย้อม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าซาง และโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลป่าซาง ได้ไปศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การทำผ้ามัดย้อม การสาธิต โดยประชาชนชาวบ้าน นางดวงพรรณ หอยแก้ว เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

